

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUT- SKOTTETS BETÄNKANDE 43/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om utkomstskydd för arbetslösa och om änd- ring av lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 17 september 2002 en proposition med förslag till lagar om utkomstskydd för arbetslösa och om ändring av lagar som har samband med den (RP 115/2002 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motioner:

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av 18 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa (LM 77/1999 rd — Esko-Juhani Tennilä /vänst), som remitterades till utskottet den 2 september 1999

— en lagmotion med förslag till lag till ändring av 4 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa (LM 14/2000 rd — Pekka Nousiainen /cent m.fl.), som remitterades till utskottet den 23 februari 2000

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av 5 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa (LM 186/2000 rd — Liisa Hyssälä /cent m.fl.), som remitterades till utskottet den 21 februari 2001

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av 13 och 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa (LM 32/2001 rd — Mikko Elo /sd m.fl.), som remitterades till utskottet den 17 maj 2001

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av 13 och 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa (LM 55/2001 rd — Matti Kangas /vänst m.fl.), som remitterades till utskottet den 7 juni 2001

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av 24 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa (LM 81/2001 rd — Niilo Keränen /cent m.fl.), som remitterades till utskottet den 20 september 2001

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (LM 43/2002 rd — Pirkko Peltomo /sd m.fl.), som remitterades till utskottet den 24 april 2002

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av 13 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa (LM 54/2002 rd — Liisa Hyssälä /cent), som remitterades till utskottet den 30 maj 2002

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av 13 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (LM 71/2002 rd — Leea Hiltunen /kd), som remitterades till utskottet den 26 september 2002

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av 17 § lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (LM 80/2002 rd — Leena Rauhala /kd), som remitterades till utskottet den 3 oktober 2002

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (LM 90/2002 rd — Esa Lahtela /sd m.fl.), som remitterades till utskottet den 26 september 2002

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (LM 129/2002 rd — Mikko Kuoppa /vänst m.fl.), som remitterades till utskottet den 17 oktober 2002

— en åtgärdsmotion om klarare arbetslöshetsförmåner för företagarfamiljer (AM 182/2000 rd — Antti Rantakangas /cent), som remitterades till utskottet den 6 juni 2000

— en åtgärdsmotion om arbetsvillkoret vid olycksfall (AM 245/2000 rd — Pertti Turtiainen /vänst), som remitterades till utskottet den 19 december 2000

— en åtgärdsmotion om effekten på arbetslöshetsskyddet av arvoden för frivilligt arbete inom brand- och räddningsväsendet (AM 267/2000 rd — Esa Lahtela /sd), som remitterades till utskottet den 19 december 2000

— en åtgärdsmotion om samordning av utkomststödet för arbetslösa och kortanställningar (AM 201/2001 rd — Leea Hiltunen /kd), som remitterades till utskottet den 23 oktober 2001

— en åtgärdsmotion om kopplingen mellan utkomststödet för arbetslösa och makens inkomster (AM 204/2001 rd — Esa Lahtela /sd), som remitterades till utskottet den 13 november 2001

— en åtgärdsmotion om ersättningen för uppehålle vid arbetsverksamhet i rehabiliterande syfte (AM 128/2002 rd — Esa Lahtela /sd m.fl.), som remitterades till utskottet den 25 september 2002.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet och arbetsmarknads- och jämställd-

hetsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandena (GrUU 46/2002 rd och ApUU 20/2002 rd) ingår som bilagor i detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Hannu Hakkola och regeringsråd Anja Kairisalo, social- och hälsovårdsministeriet
- lagstiftningsråd Pasi Järvinen, arbetsministeriet
- jurist Olli Häkkinen, Folkpensionsanstalten
- biträdande byråchef Taina Hartikainen, Vanda arbetskraftsbyrå
- chefsjurist Risto Airikkala, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- ombudsman Mikko Räsänen, Servicearbetsgivarna
- jurist Janne Metsämäki, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC
- direktör Rauno Vanhanen, Företagarna i Finland
- ombudsman Johan Åström, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund
- kassachef Laura Palokangas, Servicebranschernas arbetslöshetskassa
- ordförande Lea Karjalainen, Finlands Arbetslösas Samarbetsorganisation TVY rf
- direktör Seppo Niininen, Arbetslöshetskassornas Samorganisation
- verkställande direktör Marjatta Varanka, VATES-stiftelsen.

Dessutom har utskottet fått skriftligt utlåtande från Akava.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

Regeringen föreslår att lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa totalrevideras. I den nya lagen om utkomstskydd för arbetslösa skall ingå alla de bestämmelser om utkomstskydd vid arbetslöshet som nu finns i olika lagar. De sepa-

rata lagarna och bestämmelserna om utkomstskydd vid arbetslöshet i olika lagar upphävs.

Propositionen ingår i ett lagstiftningskomplex som syftar till att göra lagstiftningen om utkomstskydd klarare. Enhetliga bestämmelser om arbetslöshetsförmånerna och grunderna för medborgarnas rättigheter och skyldigheter visavi

dessas skall i mån av möjlighet ingå i en och samma lag. Lagstiftningen omstruktureras och de enskilda bestämmelsernas ordalydelse preciseras. Grundlagens krav på författningsnivå och bestämmelser om bemyndigande samt den vedertagna tolkningspraxis som styr tillämpningen och verkställigheten beaktas när bestämmelserna preciseras.

I synnerhet i fråga om arbetsmarknadsstödet men även inom det övriga utkomstskyddet för arbetslösa är förmånerna på många sätt bundna till arbetsförvaltningens arbetskraftspolitiska åtgärder. Propositionen är nära kopplad till regeringens proposition med förslag till lag om offentlig arbetskraftsservice. Denna kommer att avlåtas separat och föreslås innehålla de bestämmelser om arbetskraftspolitiken som nu finns i olika lagar.

Den föreslagna totalrevideringen är som ovan konstaterats huvudsakligen lagstiftningsteknisk. Men regeringen föreslår också vissa ändringar som främst avser den inkomstrelaterade dagpenningen och som gäller bl.a. förutsättningarna för erhållande av dagpenning, dagpenningens belopp och den maximitid under vilken förmånen betalas.

Enligt förslaget blir avgångsbidraget en del av utkomstskyddet för arbetslösa, och förhöjd inkomstrelaterad dagpenning betalas för 130 dagar till den som blivit uppsagd av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker. För detta krävs minst 20 års arbetshistoria och 5 års medlemskap i en arbetslöshetskassa. Avgångsbidragets vuxenutbildningstillägg kompenseras genom att förtjänststödet för arbetskraftsutbildning och utbildningsdagpenningen för arbetslösa betalas till förhöjt belopp under utbildningstiden.

Enligt förslaget ändras bestämmelserna om arbetslöshetsdagpenningens varaktighet så att en arbetssökande har rätt att få arbetslöshetsdagpenning till utgången av den månad då han eller hon fyller 65 år (rätt till tilläggsdagar), om han eller hon när det maximala antalet dagar, 500, för vilka han eller hon har rätt till arbetslöshetsdagpenning uppnås har en arbetshistoria om minst 5 år under de senaste 15 åren och han eller

hon har fyllt 59 år. Dagpenningen för tilläggsdagarna höjs genom att förtjänstdelen blir 32,5 % i fråga om den överskjutande delen, om arbetssökandes arbetshistoria omfattar minst 20 år.

Arbetshistorien beräknas på samma sätt som för vuxenutbildningsstödet. Även arbete som utförts före 23 års ålder beaktas följaktligen. I pensionssystemen beaktas som tid som skall jämsättas med arbete inte bara arbete som registrerats i pensionssystemen utan också i viss utsträckning bl.a. en del familjepolitiska ledigheter.

Arbetsvillkoret som krävs för förnyad rätt till dagpenning förkortas till åtta månader, dvs. 34 veckor. Granskningsperioden för det arbetsvillkor som krävs för dagpenning förlängs till 28 månader. Bestämmelserna om jämkad dagpenning föreslås bli ändrade så att jämkningen i fråga om heltidsanställningar omfattar anställningsförhållanden som varar högst två veckor. Bestämmelserna föreslås också bli ändrade till de delar de gäller jämkningsperioden och arbetsinkomsten samt förfaringsätten. Det betyder att jämkad dagpenning också skall kunna betalas i förskott på grund av sökandens anmälan innan det egentliga beslutet ges.

Regeringen föreslår att bestämmelserna om utkomstskydd för arbetslösa företagare ändras för att det vid förflyttning från en kassa till en annan skall bli lättare att räkna till godo arbetstid i arbetsvillkoret. Förmånstagaren kommer inte att återkrävas på arbetslöshetsförmåner på grundval av retroaktivt beviljade arbetslöshetspensioner till den del arbetslöshetsförmånen överstiger beloppet av pensionsförmånen. Bestämmelserna om periodisering av semesterersättning ändras i fråga om anställningsförhållandenas längd och den lön som skall periodiseras.

Användningen av arbetsmarknadsstöd utvidgas som ett treårigt försök. Det innebär att arbetsmarknadsstöd betalas till en arbetsgivare som ett sammansatt stöd utan andel för sysselsättningsstöd för att arbetsgivaren skall sysselsätta arbetslösa personer som fått arbetsmarknadsstöd för minst 200 dagar.

Också bestämmelserna om erhållande och utlämnande av uppgifter i lagen om utkomstskydd

för arbetslösa och lagen om arbetslöshetskassor ses över för att motsvara kraven i grundlagen.

I och med att lagen om utkomstskydd för arbetslösa totalrevideras föreslår regeringen en rad följdändringar i lagen om arbetslöshetskassor, lagen om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande, lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och lagen om utkomststöd.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2003 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2003. Ändringarna gällande rätt till tilläggsdagar föreslås träda i kraft så att de nuvarande bestämmelserna tillämpas på dem som är födda 1949 och tidigare.

Lagmotionerna

I lagmotion LM 77/1999 rd föreslås att arbetsinkomsten skall påverka den jämkade arbetsdagpenningen bara till den del som överskrider 1 000 mark.

I lagmotion LM 14/2000 rd föreslås att arvoden för frivilliga räddningsuppdrag skall beaktas när en arbetslöshetsförmån räknas ut.

I lagmotion LM 186/2000 rd föreslås att en person som tidigare varit lantbruksföretagare eller en medlem i samma familj inte skall betraktas som heltidsanställd företagare, om bedrivandet av lantbruk förändrats väsentligt och lantbruksföretaget inte längre sysselsätter personen på heltid.

I lagmotion LM 32/2001 rd föreslås att 34 veckor i stället för nuvarande 43 veckor skall räcka för att uppfylla det arbetsvillkor som krävs för arbetslöshetsdagpenning och arbetsmarknadsstöd.

I LM 55/2001 rd föreslås att 26 veckor i stället för 43 veckor skall räcka för att uppfylla det arbetsvillkor som krävs för arbetslöshetsdagpenning och arbetsmarknadsstöd.

I lagmotion LM 81/2001 rd föreslås att arbetslöshetsdagpenningens och arbetsmarknadsstödet barnförhöjning skall vara 2 euro för varje barn från och med det fjärde.

I lagmotion LM 43/2002 rd föreslås att maximtiden för utbetalning av jämkad dagpenning slopas.

I lagmotion LM 54/2002 rd föreslås att granskningsperioden för det arbetsvillkor som krävs för arbetslöshetsdagpenning förlängs från 24 till 36 månader.

I lagmotion LM 71/2002 rd föreslås att granskningsperioden för det arbetsvillkor som krävs för arbetslöshetsdagpenning förlängs från 24 till 30 månader och att 34 veckor i stället för 43 veckor skall räcka för att uppfylla arbetsvillkoret.

I lagmotion LM 80/2002 rd föreslås att till en person som får arbetsmarknadsstöd och deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall betalas 7 euro per dag i ersättning för uppehälle, dvs. lika mycket som till en person som får utkomststöd och deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

I lagmotion LM 90/2002 rd föreslås att till en person som får arbetsmarknadsstöd och deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall betalas 7 euro i ersättning för uppehälle för varje dag han eller hon deltar i verksamhet enligt aktiveringsplanen.

I lagmotion LM 129/2002 rd föreslås att en arbetssökande som fyllt 57 år skall ha rätt till tilläggsdagar i fråga om arbetslöshetsdagpenning oavsett om han eller hon är född före 1950 eller senare.

Åtgärdsmotionerna

I åtgärdsmotion AM 182/2000 rd föreslås att regeringen skall vidta åtgärder för att förbättra och förenkla möjligheterna för företagare och medlemmar i företagarfamiljer att få inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning, utbildning och utbildningsdagpenning.

I åtgärdsmotion AM 245/2000 rd föreslås att regeringen skall vidta åtgärder för att ändra lagen om utkomstskydd för arbetslösa så att alla arbetstagare behandlas lika visavi arbetsvillkoret, oavsett vem som betalar ersättning vid arbetsoförmåga.

I åtgärdsmotion AM 267/2000 rd föreslås att regeringen med det snaraste skall bereda ett för-

slag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa där små arvoden som frivilliga brandkårer betalar för övningar och utryckningsberedskap utesluts från jämkningen av arbetslöshetsdagpenningar.

I åtgärdsmotion AM 201/2001 rd föreslås att regeringen skall vidta åtgärder för att förkorta jämningsperioden för jämkad arbetslöshetsdagpenning till en vecka för att arbetslösa lättare skall kunna ta emot arbeten på kort tid.

I åtgärdsmotion AM 204/2001 rd föreslås att regeringen redan 2001 skall lägga fram ett lagförslag enligt vilket makens inkomster inte beaktas vid behovsprövning av arbetsmarknadsstöd utan endast den arbetslöses egna inkomster.

I åtgärdsmotion AM 128/2002 rd föreslås att regeringen omedelbart skall vidta åtgärder för att lyfta upp ersättningen för uppehålle vid arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte till samma nivå som ersättningen för uppehålle vid arbetsförvaltningens övriga aktiveringsåtgärder.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Genom propositionen klarläggs lagstiftningen om arbetslöshetsförmåner strukturellt, uttrycksmässigt och begreppsmässigt och samlas bestämmelserna om utkomsten under arbetslöshet i en lag. Syftet med propositionen är att göra lagstiftningen klarare också i den meningen att den vedertagna tolkningspraxisen har beaktats i de reviderade bestämmelserna. Utskottet poängterar att när det gäller tillämpningen av lagstiftningen om ett så viktigt utkomstskydd är en enhetlig tolkningspraxis av ytterst stor betydelse för den lika behandlingen av arbetssökande, vilket bör beaktas när tillämpningsanvisningarna utarbetas för dem som verkställer utkomstskyddet för arbetslösa.

Syftet med de föreslagna ändringarna är att utveckla utkomstskyddet för arbetslösa och arbetskraftspolitiken i en riktning som stöder fortsatt deltagande i arbetslivet, arbetsförmågan och sysselsättningen. Ändringarna innebär en förbättring av många arbetslösas situation i och med att det går enklare att få förtjänstskydd, det blir mera lönsamt att ta emot kortvariga heltidsarbeten och utkomstskyddet för arbetslösa fungerar bättre.

Det blir lättare att komma i åtnjutande av det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa då arbetsvillkoret blir kortare. Granskningsperioden för längden på de arbetsvillkor som utgör förutsättning för förtjänstskydd förlängs till 28 månader och villkoret för att senare på nytt

kunna få förtjänstskydd blir 43 veckor arbete i stället för 34. Utskottet framhåller att dessa ändringar gällande tillgången till förtjänstskydd minskar behovet av utkomstskydd för arbetslösa och därför är åtgärder som leder till minskad fattigdom.

Det blir lönsammare att ta emot kortvariga arbeten, eftersom heltidsarbeten på två veckor inte längre omfattas av den jämkade dagpenningen och periodiseringen av semesterersättningarna lindras. Den jämkade dagpenningen skall i fortsättningen också kunna betalas på förhand. Enligt förslaget skall grunden för deltidsarbetandes dagpenning kunna bestå av inkomsten från två eller flera arbeten som utgör högst 40 arbetstimmar per vecka. Inkomster som utgör grund för dagpenning kan i visas situationer indexhöjas, om inkomsterna härrör från flera år tidigare. Detta förbättrar nivån på skyddet bland annat efter perioder av barnavård och då deltidspensioner eller partiella invalidpensioner upphör. Då återindrivningen av utkomstskydd för arbetslösa på grund av retroaktivt beviljade invalidpensioner upphör innebär detta en klar förbättring av situationen för dem som får en liten invalidpension.

Utskottet konstaterar att i och med att bestämmelserna har samlats i en lag har de viktigaste principerna gällande utkomstskyddet för arbetslösa bevarats sådana de är i gällande lagstiftning. Propositionen har anslutits till statsbudget-

propositionen och måste därför behandlas inom ramen för dess tidtabell.

I propositionen ingår en bedömning av reformens konsekvenser för olika medborgargrupper. Enligt utskottet är det en brist att propositionen inte innehåller någon könskonsekvensanalys eftersom lagen om utkomstskydd för arbetslösa har flera bestämmelser som i det praktiska livet får olika konsekvenser för arbetslösa kvinnor och arbetslösa män.

Utkomstskydd för arbetslösa företagare

Företagare har sedan 1995 haft möjlighet att försäkra sig själva mot arbetslöshet i arbetslöshetskassor avsedda för företagare. I lagen definieras begreppet företagare och villkoren för att företagarna skall ha rätt dels till grunddagpenning, dels till inkomstrelaterad dagpenning grundad på medlemskap i en frivillig företagarkassa. Rätten till dagpenning kräver att företagaren uppfyller arbetsvillkoret och den inkomstrelaterade dagpenningen kräver att arbetsvillkoret har uppfyllts under den tid företagaren varit medlem i en kassa. Lagförslaget innebär inga ändringar i det nuvarande läget i fråga om dessa centrala villkor gällande företagares utkomstskydd för arbetslösa.

I lagförslaget ingår bestämmelser om ett s.k. efterskydd för nya företagare. Om en arbetslös som får arbetslöshetsdagpenning på grund av att han uppfyllt arbetsvillkoret för löntagare inleder företagsverksamhet, kvarstår hans rätt till dagpenning för löntagare, om företagsverksamheten upphör inom 18 månader efter att den inletts. Den som blir företagare kan räkna in sex månader av det arbete han utfört för att uppfylla arbetsvillkoret för löntagare i arbetsvillkoret för företagare. Syftet med bestämmelserna är att trygga och uppmuntra övergång från löntagare till företagare. För att göra det ännu mera attraktivt skall enligt lagförslaget definitionen av företagareverksamhet på heltid göras mera omfattande i situationer där en företagares familjemedlem tillfälligt arbetar inom företaget. Bestämelsen skall då tillämpas på familjemedlemmar som inte har beslutanderätt i företaget på grund-

val av ägande eller ställning. I tillämpningspraxis har det uppstått problem med familjemedlemmarnas ställning i företaget, särskilt då företagsverksamheten har krympt så att det inte längre finns arbete för familjemedlemmarna. Motsvarande gränsdragningsproblem har förekommit då det gällt att avgöra om företagsverksamheten skall betraktas som en bisyssla eller om familjens företagsverksamhet skall ses som ett hinder för att den ena maken tar emot heltidsarbete utanför företaget. Det är skäl att särskilt uppmärksamma vikten av att få till stånd en enhetlig tillämpningspraxis.

Utskottet finner förslagen att förbättra företagarnas ställning vid arbetslöshet positiva. Utskottet påpekar dock att det ur jämlikhetssynpunkt är problematiskt att en sådan medlem av en företagarkassa som efter avslutad företagsverksamhet övergår till avlönat arbete och en löntagarkassa inte har rätt till efterskydd motsvarande det som beskrivs ovan. Inte heller kan en medlem av en företagarkassa efter det medlemskapet upphört och han eller hon blivit medlem i en löntagarkassa på motsvarande sätt räkna sig tillgodo den försäkrings- och arbetstid som han eller hon förvärvat under sitt medlemskap i företagarkassan. En företagare som blir löntagare får enligt 5 kap. 5 § i arbetsvillkoret för löntagare räkna sig tillgodo 11 veckor av den tid han eller hon varit i arbete som medlem i en företagarkassa.

Förändringarna i arbetslivet har lett till att skillnaden mellan avlönat arbete och företagareverksamhet ständigt minskar. Då arbetsformerna har förändrats och då dessutom löntagare som blivit arbetslösa aktivt uppmuntras att bli företagare bör enligt utskottets uppfattning också utkomstskyddet för arbetslösa vara neutralt i den meningen att möjligheten att få utkomstskydd för arbetslösa inte i avgörande grad skall vara beroende av om den arbetslösa varit företagare eller löntagare. Utskottet finner det nödvändigt att utkomstskyddet för arbetslösa företagare snabbt förbättras. Utskottet föreslår ett uttalande om detta (*Utskottets förslag till uttalande 1*).

Rätt till tilläggsdagar inom ramen för utkomstskyddet för arbetslösa

Regeringen har lämnat riksdagen en proposition om revidering av arbetspensionerna inom den privata sektorn (RP 242/2002 rd). I propositionen ingår ett förslag om att överföra det långvariga utkomstskyddet för äldre arbetslösa från pensionssystemet till systemet med utkomstskydd för arbetslösa. Arbetspensionen skall enligt förslaget dras in för dem som är födda 1950 eller senare och pensionen ersätts med rätt till arbetslöshetsdagpenning fram till dess personen i fråga fyller 65 år. När dessa personer fyller 59 år skall de ha rätt till tilläggsdagar inom ramen för utkomstskyddet för arbetslösa och de som har rätt till tilläggsdagar skall efter att de fyllt 62 ha möjlighet att få ickenedsatt ålderspension. Systemet med tilläggsdagar, som enligt förslaget skall komma i stället för den slojade arbetslöshetspensionen, skall inte gälla företagare eller arbetslösa som får arbetsmarknadsstöd. Företagare kan liksom de andra få ålderspension vid 62 års ålder, men ett förtidsavdrag görs då i motsats till vad som är fallet när det gäller löntagare som går i pension efter att ha fått tilläggsdagar på arbetslöshetsdagpenningen. Förslaget innebär en försämring av förtjänstskyddet vid arbetslöshet för vissa äldre företagare.

Enligt förslaget skall en förhöjd förtjänstdel av dagpenningen under tilläggsdagarna inom ramen för utkomstskyddet för arbetslösa betalas sådana som länge, minst 20 år, deltagit i arbetslivet och som varit medlemmar i en löntagarkassa under minst fem år. Förhöjd dagpenning betalas endast till dem som får inkomstrelaterat utkomstskydd för arbetslösa.

Utskottet påpekar att dessa föreslagna ändringar i utkomstskyddet för äldre arbetslösa delvis försämrar nivån på det nuvarande skyddet i synnerhet när det gäller företagare men också i fråga om sådana löntagare som inte uppfyller villkoren för inkomstrelaterat skydd. Utskottet anser att det är viktigt att med det snaraste utreda företagarnas rätt till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa liksom också rätten för dem som får grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd till ett bättre utkomstskydd för ar-

betslösa än det föreslagna under tilläggsdagarna. Utskottet föreslår ett uttalande i saken (*Utskottet förslag till uttalande 2*).

Avgångsbidraget ersätts med förhöjd förtjänstdel

Enligt 6 kap. 3 § i lagförslaget betalas förhöjd förtjänstdel av arbetslöshetsdagpenningen om en arbetssökande har förlorat sitt arbete till följd av ekonomiska orsaker och produktionsorsaker eller av motsvarande orsaker som beror på den offentliga sektorn. Förhöjd förtjänstdel betalas till den som stadigvarande deltagit i arbetslivet, som varit minst 20 år i arbete och som varit medlem av en löntagarkassa minst 5 år innan han eller hon förlorade sitt arbete.

Den förhöjda förtjänstdelen ersätter enligt förslaget avgångsbidraget i nu gällande lagstiftning. Skillnaden mellan förslaget och avgångsbidraget ligger i att också de som har fått grunddagpenning har haft rätt till avgångsbidrag. För deras del innebär förslaget ett försvagat utkomstskydd för arbetslösa. Utskottet finner det nödvändigt att problemen till följd av försvagningen utreds med det snaraste. Utskottet föreslår ett uttalande i saken (*Utskottets förslag till uttalande 2*).

Behovsprövning för arbetsmarknadsstöd

Arbetsmarknadsstödet är en förmån som behovsprövas. I prövningen beaktas inte bara den arbetslösas egna inkomster utan också hans eller hennes makes inkomster. Arbetsmarknadsstödet har ända från börjat varit förenat med en sådan behovsprövning. Grundlagsutskottet konstaterade i sitt utlåtande att en behovsprövning enligt förslaget inte utan svårighet kan fås att stå i samklang med de grundläggande fri- och rättigheternas individuella karaktär. Det arrangemang som bäst överensstämmer med grundlagen är ett sådant där behovsprövningen endast gäller den arbetslösas egna inkomster. Social- och hälsovårdsutskottet instämmer i grundlagsutskottets syn.

Vidare påpekar social- och hälsovårdsutskottet att behovsprövningen för arbetsmarknadsstödet i praktiken — på grund av löneskillnaderna

mellan män och kvinnor — särskilt drabbar arbetslösa kvinnor. Bestämmelsen om behovsprövning är i sig opartisk i förhållande till kvinnor och män, men i praktiken är det vanligare att en arbetslös kvinna blir utan stöd eller får ned-satt stöd på grund av sin arbetande make och en arbetslös man beviljas stöd trots att hans maka arbetar. Jämställdhetssynpunkter talar därför för slopande av behovsprövningen. Utskottet förut-sätter att åtgärder med det snaraste vidtas för att slopa en sådan behovsprövning som beaktar de inkomster maken till någon som får arbetsmark-nadsstöd. Utskottet föreslår ett uttalande i saken (*Utskottets förslag till uttalande 3*).

Partiellt arbetsmarknadsstöd

Enligt gällande lag betalas partiellt arbetsmark-nadsstöd, dvs. 60 procent av det annars beräkna-de beloppet, om den arbetssökande bor i sina föräldrars hushåll och inte har uppfyllt arbets-villkoret. Arbetsmarknadsstödet belopp sänks inte då personen i fråga deltar i en arbeidskrafts-politisk åtgärd eller rehabiliterande arbetsverk-samhet. I föreslagna 9 kap. 6 § ingår motsvaran-de bestämmelse. Grundlagsutskottet har konsta-terat att bestämmelsen är mycket schablonmäs-sig med beaktande av de grundläggande rättig-heternas individuella karaktär. Grundlagsutskot-tet har krävt att lagförslaget ändras så att sän-kningen av stödbeloppet ställs i relation till den arbetssökandes faktiska ekonomiska situation i förhållande till föräldrarna i vilkas hushåll han eller hon bor. Detta ställningstagande förutsät-ter att det partiella arbetsmarknadsstödet blir be-roende av prövning. Social- och hälsovårdsut-skottet förordar en sådan ändring och påpekar samtidigt att behovsprövningen leder till att ar-betsmarknadsstödet allt mer kommer att påmin-na om utkomststödet.

Jämkad dagpenning

Enligt 4 kap. 6 § betalas jämkad arbetslöshets-förmån för högst 36 månader. Maximitiden är densamma som i nu gällande lagstiftning, där 36-månadersgränsen infördes genom en ändring i lagen om utkomstskydd för arbetslösa år 1999 (1324/1999). De första som beviljas jämkad dag-

penning når maximitiden i slutet av mars 2002. Enligt utredning till utskottet kommer 1 000 per-soner som får dagpenning att nå maximitiden på våren 2003. Nästan 4/5 av dem är kvinnor och ungefär hälften har fyllt 50 år. Det arbete de fles-ta av dem som fått jämkad dagpenning över två år har utfört är fastighetsskötsel- och städarbete. Den vanligaste grunden för jämkad dagpenning är deltidsarbete. Endast i liten utsträckning ut-gör tillfälligt arbete eller företagsverksamhet grund för den jämkade dagpenningen.

Som ett led i den just ingångna inkomstpoli-tiska helhetsöverenskommelsen har regeringen förbundit sig att under ledning av social- och hälsovårdsministeriet utföra en trepartsutred-ning om utbetalningen av jämkad dagpenning skall fortsätta till personer för vilka maximiti-den på 36 månader har nåtts. Utredningsarbetet skall vara klart den 31 maj 2003. Utskottet fin-ner det viktigt att trepartsarbetsgruppen försö-ker finna en lösning varigenom ställningen tryg-gas för dem som till följd av den begränsade maximitiden för dagpenningen förlorar sin dag-penning. Utskottet anser det dock inte skäligt att en del av dem som får jämkad dagpenning faller utanför rätten till dagpenning innan arbetsgrup-pens eventuella förslag till lösningar har genom-förts. Av denna anledning föreslår utskottet i ikraftträdelsebestämmelsen att utbetalningen av jämkad dagpenning skall fortgå till slutet av sep-tember 2003 också när det gäller dem som når maximitiden före nämnda tidpunkt.

Pendlingsregion

Grundlagsutskottet och arbetsmarknads- och jämställdhetsutskottet uppmärksammar i sina ut-låtanden frågan om pendlingsregion och skyl-digheten att ta emot arbete inom pendlingsregio-nen. Grundlagsutskottet tar särskilt fasta på situ-ationer där den tid som går till arbetsresor i rela-tion till de låga inkomsterna av arbetet är oskä-lig. Social- och hälsovårdsutskottet framhåller att definitionen på pendlingsregion har ett sam-band med likabehandling av medborgare. Den som får utkomststöd för arbetslösa kan inte för-utsättas undanröja hinder för arbete i större om-fattning än vad de som pendlar från hans eller

hennes bostadsort normalt gör. Inom en och samma pendlingregion kan det, bl.a. på grund av att kollektivtrafik saknas, uppstå situationer där skyldigheten att ta emot arbete kan vara oskälig till exempel på grund av kostnaderna för att undanröja rörelsehinder eller arbetsdagens längd. Social- och hälsovårdsutskottet understryker att vars och ens grundlagsfästa rätt att fritt välja sin bostadsort i enskilda fall bör skyddas så att bestämmelsen om pendlingsregion med anknytande skyldighet att ta emot arbete tillämpas på ett sätt som tillgodoser den arbetssökandes grundläggande fri- och rättigheter.

Samordning av utkomstskydd för arbetslösa och studiestöd

Arbetsmarknads- och jämställdhetsutskottet har i sitt utlåtande ansett det mycket viktigt att en studerande arbetslös ges möjlighet att få antingen utkomstskydd vid arbetslöshet eller studiestöd under tiden för frivilliga studier. Det menar att problem kan uppstå med förmånerna för dem som studerar till exempel vid det öppna universitetet eller som går på så kallad examensinriktad fortbildning.

Studierna vid det öppna universitetet är i vanliga fall ordnade som deltidstudier för att det skall gå att antingen arbeta eller få arbetslöshetsförmån vid sidan av studierna. Dessa studier ger i regel inte rätt till studiestöd eftersom studierna inte leder till examen. Men den som har studierätt vid ett universitet eller en yrkeshögskola kan få studiestöd också för studier som ingår i examen, och sådana studier i det öppna universitetet behandlas som alla andra studier med tanke på vilken för att få utkomststöd för arbetslösa. Om studierna omfattar i genomsnitt minst tre studieveckor i månaden eller 25 timmar i veckan betraktas studierna som heltidsstudier. Studier inom examensinriktad fortbildning, dvs. studier som bedrivs vid yrkeshögskola av studerande med tidigare utbildning på institutnivå, berättigar i regel till studiestöd. Men studiestödet kan utebli om den individuella studieplanen inte omfattar tillräckligt många kurser. Utskottet påpekar att studieplanerna för dem som går på examensinriktad fortbildning lämpligen bör

läggas upp så att rätten till studiestöd tillgodoses.

Utskottet förväntar sig att nya tillämpningsanvisningar för dem som verkställer utkomstskyddet för arbetslösa läggs upp med hänsyn till att anvisningarna skall vara klara på den punkten hur studier inverkar på rätten att få utkomstskydd för arbetslösa. Enligt utskottets mening är det ett viktigt mål att definitionerna på heltidsstuderande i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och studiestödslagstiftningen är så enahanda som möjligt för att tolkningssituationer skall kunna undvikas och de studerande ha lika möjligheter att få förmåner. Utskottet föreslår ett uttalande om detta (*Utskottets förslag till uttalande 4*).

Andra kommentarer

I 2 kap. 8 § föreskrivs att den som erbjuds arbete eller utbildning skall ges skälig tid att ordna barnavård. I tillämpningspraxis har skälig tid tolkas som några, i regel två veckor. Utskottet påpekar att kommunen enligt lagen om barndagvård (36/1973) är skyldig att ordna en vårdplats, om barnets vårdnadshavare ansöker om en kommunal vårdplats för barnet. Om kommunen inte ordnar en vårdplats för barnet inom en sådan skälig tid som Arbetskraftmyndigheten förutsätter drabbas den arbetssökande av den negativa påföljden att han eller hon går miste om sitt utkomstskydd för arbetslösa. Det är i regel kvinnor som drabbas av dessa påföljder, vilket betyder att bestämmelsen de facto är diskriminerande mot kvinnor. Utskottet anser att samarbetet mellan Arbetskraftmyndigheterna och kommunernas socialmyndigheter bör fungera bättre för att skillnaderna i praxis mellan olika system inte skall kunna leda till att en arbetslös arbetssökande går miste om förmåner. Med tanke på sökanden är det helt oskäligt att en förmån förvägras i en situation där den sökande inte själv kan påverka om det ordnas barnavårdsplats eller inte (*Utskottets förslag till uttalande 5*).

Enligt 8 kap. 4 § kommer väntetiden på fem månader att finnas kvar för Arbetsmarknadsstödet till arbetssökande som inte uppfyller arbetsvillkoret och inte har någon yrkesutbildning.

Även om väntetiden är tänkt att uppmuntra unga att söka in till yrkesutbildning drabbas de av en mycket lång period utan ersättning på grund av den fem månader långa väntetiden, karens om de vägrar ta emot ett jobb och självrisktiden. Social- och hälsovårdsutskottet påpekar att de unga kan ha hälsoproblem som gör att de drabbas av långa väntetider och karens. I sådana fall krävs det i första hand adekvata undersökningar och rehabilitering. Framöver är det viktigt att perioderna utan ersättning också bedöms med avseende på deras relation till fattigdomsproblematiseringen. Vidare påpekar utskottet att regeln att dagpenningen får vara högst 90 procent kommer att medföra problem för arbetslösa som har flera barn och bara får en liten inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning.

Sysselsättning av arbetslösa

Utskottet konstaterar att de som får arbetslöshetsförmåner är personer som inte fått det arbete de sökt. För de arbetssökande är det primärt att få arbete som svarar mot deras yrkesskicklighet och yrkesförmåga. Tillgången till och den rätta inriktningen på åtgärder från arbetsförvaltningens sida inverkar på ett avgörande sätt i vilken utsträckning de arbetssökande måste falla tillbaka på utkomstskydd för arbetslösa och hur länge de kan få detta stöd.

Arbetslösa arbetssökande behöver i allt större omfattning måttsydda och individuella sysselsättningsplaner och åtgärder som sporrar dem att genomföra sin planer. När det gäller arbetslöshetsförmåner vore det viktigare att belöna de arbetssökandes aktivitet med förmåner än att bestraffa dem med negativa sanktioner. Ur en arbetssökandes synvinkel negativa sanktioner inverkar negativt också på kundrelationen mellan den arbetssökande och Arbetsmarknadsmyndigheten. Kunderna måste kunna lita på Arbetsmarknadsförvaltningens stöd för deras försök att sysselsätta sig i stället för att primärt bety sig om kontrollmyndighet. Utskottet understryker betydelsen av en kundtillvänd metod och att syssel-

sättningsåtgärder planeras utifrån kundernas individuella behov och rättigheter.

Det ligger i högsta grad i de ungas och samhällets intresse att ungdomar hänvisas till utbildning och får sysselsättning. Resurser bör avsättas speciellt för individuell karriärplanering för unga och för att hänvisa dem till lämplig utbildning, arbetspraktik eller någon annan lämpad sysselsättningsväg. Unga som avbrutit studierna i mellanskolan ligger speciellt svagt till på arbetsmarknaden. Det är absolut nödvändigt att hjälpa unga avbrytare till en lämplig utbildnings- eller sysselsättningsväg för att förebygga marginalisering.

Bland äldre långtidsarbetslösa finns det personer som skulle behöva rehabiliterings- eller vårdlösningar som Arbetsmarknadsmyndigheterna och Folkpensionsanstalten kunde lägga upp i samråd med varandra. Det måste till särskilda åtgärder för att stödja dessa personer. Utskottet anser det angeläget att långtidsarbetslösheten bland personer födda 1950 och senare avhjälpas med effektiva åtgärder för att sloandet av arbetslöshetspensionen inte skall leda till långvarigt beroende av Arbetsmarknadsstöd.

Åtgärder måste sättas in för att långtidsarbetslösa inte skall gå miste om förmåner. Som ett särskilt vägande skäl för att mer än tre månader i efterskott bevilja arbetslöshetsförmåner kan anses avslag på ansökan om sjukdagpenning eller invalidpension förutsatt att sökanden uppfyller övriga villkor för en arbetslöshetsförmån. Utskottet vill låta utreda hur det genom förbättring av ansökningsförfarandet inom olika förmånssystem skulle gå att undvika att någon går miste om förmåner. Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande anser utskottet att sådana missförhållanden bäst kan undvikas genom att i första hand justera sjukförsäkrings- och pensionslagstiftningen.

Utskottet framhåller att det bland arbetslöshetsförmånerna bör tas fram modeller med incitament som uppmuntrar arbetslösa att aktivt söka utbildning eller arbete i stället för att acceptera passiv arbetslöshet.

Detaljmotivering

1. Lag om utkomtskydd för arbetslösa

1 kap. 2 §. Förmåner

Utskottet föreslår att bestämmelsen utformas tydligare på så sätt att det första momentet anger förmånerna enligt denna lag och 2 och 3 mom. de viktigaste förutsättningarna för att få envar förmån.

1 kap. 5 §. Definitioner

Nedan föreslår utskottet i 8 kap. 2 § en ändring av skyldigheten att vara i arbete. Detta förutsätter en precisering av definitionen på skyldigheten att vara i arbete i paragrafens 1 mom.

2 kap. 4 §. Företagsverksamhet

Utskottet föreslår att grunderna för att inleda samt avsluta och avbryta företagsverksamhet tas in i lagen. Lagens 2 kap. 4 § 2 mom. preciseras med en bestämmelse om att företagsverksamhet vid tillämpning av denna lag i regel kan anses börja när produktionsverksamheten eller den ekonomiska verksamheten inleds. Genom förordning av statsrådet kan det bestämmas om särskilda orsaker för att verksamheten kan anses ha inletts tidigare. I motsvarighet till 5 § förordningen om de Arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av utkomtskydd för arbetslösa (1368/1990) skall exceptionellt sysselsättande åtgärder i anknytning till förberedelserna för företagsverksamheten och registrering av företaget i handelsregistret anses vara sådana grunder.

2 kap. 5 §. Upphörande med och avbrott i företagsverksamheten

Bestämmelserna i 2 kap. 5 § mom. om upphörande med och avbrott i företagsverksamheten föreslås bli uppdelade på två moment. I det nya 1 mom. kommer det att finnas bestämmelser om att företagsverksamheten bevisligen upphört eller avbrutits. I det nya 2 mom. ingår bestämmelser om när tidigare heltidsverksamhet övergått i deltidsverksamhet, vilket innebär att den inte

längre är ett hinder för att få arbetslöshetsförmån. Företagsverksamhet eller eget arbete skall alltid anses vara avslutat om företaget har försatts i konkurs eller om den berördes arbetsförmåga är så kraftigt nedsatt att han eller hon inte längre förmår arbeta på heltid i den tidigare verksamheten. Ett förfarande som ger vid handen att produktionsverksamheten eller den ekonomiska verksamheten inte fortsätter. Genom förordning av statsrådet kommer det att bestämmas om utredningar som tyder på detta. Sådana orsaker kan till exempel vara att aktiebolaget försatts i likvidation, att ett annat bolag avtalat om att bolaget avvecklas eller att yrkesutövaren lämnat meddelanden till myndigheter och pensionsinrättningar eller att denne avstår från sina verksamhetslokaliteter. De grunder som tas in i lagen och de kompletterande bestämmelserna i statsrådsförordningen kommer till sitt sakinnehåll att motsvara 5 a § förordningen om de Arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av utkomtskydd för arbetslösa.

I paragrafens 2 mom. kommer det i överensstämmelse med utlåtandet från grundlagsutskottet att exaktare bestämmas om när en person genom fast arbete utanför företaget visat att företagsverksamheten inte utgör något hinder för att ta emot heltidsarbete. När det gäller ett arbetsförhållande till något annat än ett eget företag förutsätts det att det är fråga om heltidsarbete och att det skall vara i 10 månader i överensstämmelse med arbetsvillkoret för arbetslöshetskyddet. Arbetsmetoderna på arbetsmarknaden har förändrats och differentierats på ett sådant sätt att i synnerhet yrkesutövare kan arbeta turvis som löntagare och turvis som företagare. Detta kommer att beaktas vid bestämmelsen genom att det föreskrivs att arbetsförhållandet inte får anknyta till företagsverksamheten.

2 kap 10 §. Giltig orsak att lämna arbetet

Utskottet föreslår ett sådant tillägg till paragrafens 1 mom. att en giltig orsak att lämna arbete vore att arbetet inte kan anses lämpligt med beaktande av sökandens arbetsförmåga. Tillägget överensstämmer med grunderna för att vägra att ta emot arbete enligt 12 § i samma kapitel.

2 kap 11 §. Frånvaro från arbetsmarknaden

Utskottet föreslår att bestämmelsen om frånvaro från arbetsmarknaden i paragrafens 2 mom. ändras så att också rehabilitering, vård av en handikappad eller åldring och frihetsstraff betraktas som giltig orsak till frånvaro från arbetsmarknaden. I tillämpningspraxis i fråga om rättsmedelsinstanserna har ett frihetsstraff i praktiken ansetts vara en giltig orsak. Också rehabilitering och vård av en handikappad eller åldring bör jämföras med de andra jämförbara orsaker som anges i bestämmelsen.

2 kap. 13 §. Skydd för yrkesskicklighet

Utskottet föreslår en precisering av ordalydelsen i 3 mom.

2 kap. 14 §. Regional rörlighet

Utskottet föreslår att bestämmelser i 14 § 1 mom. om lämplig bostad preciseras. Definitionen av lämplig bostad kommer att motsvara 4 § förordningen om de Arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av utkomstskydd för arbetslösa. Befogenheten att utfärda förordning är onödig och stryks i momentet.

2 kap. 15 §. Annan giltig orsak för vägran att ta emot arbete

Utskottet föreslår att 15 § kompletteras med nya 2 och 3 mom. och att en av dem föranledd teknisk ändring görs i det ursprungliga 2 mom., som nu blir 4 mom. Enligt det nya 2 mom. skall arbetssökanden på det sätt som förutsätts i 2 kap. 8 § 2 mom. beredas en skälig tid för att ordna barnvården och klara av svårigheter med arbetsresorna och eliminera andra hinder för att närvara på arbetsmarknaden. Beträffande tolkningen av bestämmelserna om ordnande av barndagvård hänvisar utskottet till det som anförs i den allmänna motiveringen. Både när det gäller dagvård och transporter skall den arbetssökandes situation ställas i relation till det specifika jobb som har erbjudits. Om inte bedömningen sker från fall till fall kan tillämpningen av skyldigheten att ta emot arbete leda till att slutresultatet strider t.ex. mot grundrättighetsbestämmelserna om val av boningsort.

Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att sådana personliga uppfattningar om ett arbets olämplighet som bygger på religions- och samvetsfriheten enligt 11 § i grundlagen är centrala vid bedömning av skyldigheten att ta emot arbete. Enligt det nya 3 mom. har en arbetssökande en giltig orsak att vägra ta emot ett arbete som står i strid med hans eller hennes religiösa övertygelse eller samvetsövertygelse och arbete med arbetsuppgifter som enligt allmän uppfattning bör anses etiskt eller moraliskt tvivelaktiga eller som helt uppenbart är förknippade med trakasserier eller osakligt bemötande av arbetstagaren. Bestämmelsen innebär ett skydd för sådan religions- eller samvetsfrihet som är allmänt erkänd och accepterad samt konstaterad.

2 kap 16 §. Vägran att delta i utbildning och lämnande av utbildning

Grundlagsutskottet har förutsatt att lagen om offentlig Arbetskraftsservice kompletteras med en bestämmelse om att ändring i beslut om avbrytande av Arbetskraftspolitisk vuxenutbildning får sökas genom besvär. Besvärsrätten motsvarar den rätt som deltagare i yrkesutbildning och yrkesutbildning för vuxna har att överklaga ett sådant beslut i enlighet med bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen. Om beslutet upphävs har studeranden rätt att fortsätta sina studier. I regel får beslutet inte verkställas innan det vunnit laga kraft. Av vägande orsaker kan beslutet emellertid verkställas innan det har vunnit laga kraft. Besvärsmyndigheten kan då förordna att verkställigheten avbryts. Med anledning av besvärsmöjligheten föreslås 2 kap. 16 § bli kompletterad med ett nytt 4 mom. Enligt momentet kan det inte innan slutligt avgörande fattats i besvärshandlingen anses att den berörde av egen orsak avstängts från utbildningen.

2 kap. 17 §. Giltig orsak att vägra delta i eller lämna utbildning

Utskottet föreslår ett sådant tillägg till paragrafens 1 mom. att en arbetssökande har rätt att lämna utbildningen om den i väsentlig grad avviker från utbildnings- eller undervisningsplanen. En-

ligt 6 kap. 8 § lagen om offentlig arbetskraftsservice har den som deltar i utbildning rätt att få undervisning enligt utbildnings- eller undervisningsplanen.

2 kap. 20 §. Följande av planen för arbetssökande

Lagens 2 kap. 20 §, som gäller följande av planen för arbetssökande, preciseras så att arbetssökanden skall anses ha försummat att följa planen bara om detta berott på arbetssökandens eget förfarande. Detta innebär att rätten att till arbetslöshetsförmån inte förvägras om till exempel arbetskraftsmyndighetens förfarande eller en försummelse från dennas sida har lett till att planen inte följs.

4 kap. 5 §. Förmånsbelopp

Utskottet föreslår att paragrafens 3 mom. kompletteras med en likadan bestämmelse om dagpenningens belopp som paragrafens 2 mom.

4 kap. 7 §. Sociala förmåners inverkan på arbetslöshetsförmånerna

Utskottet föreslår en precisering av ordalydelser i 2 mom. och ett sådant förtydligande att momentet enbart gäller prioriterade inkomster enligt 1 mom.

5 kap. 3 §. Löntagarens arbetsvillkor

Utskottet föreslår att rehabilitering tas med bland de orsaker som berättigar till en förlängning av granskningsperioden för arbetsvillkoret. Enligt nuvarande tillämpningspraxis är den tid för vilken den berörde har fått rehabiliteringsstöd enligt folkpensionslagen eller en tidsbestämd förmån på grund av full arbetsoförmåga med stöd av någon annan lag en godtagbar orsak för frånvaro från arbetsmarknaden. I princip är rehabilitering i sig en sådan annan jämförbar orsak som kan jämföras med de i momentet nämnda orsakerna, men utskottet föreslår att rehabilitering för tydlighetens skull nämns i lagen.

Ett motsvarande tillägg föreslås i 5 kap. 7 § (företagares arbetsvillkor) och 10 § (arbetsvillkorets giltighet).

5 kap. 4 §. Arbete som skall räknas in i löntagares arbetsvillkor

För att omfattas av utkomtskyddet för arbetslösa måste man ha fyllt 17 år. Utskottet konstaterar att tolkningen av denna bestämmelse förblir oförändrad.

Utskottet föreslår att uppfyllandet av arbetsvillkoret i situationer med kombinerat stöd ändras så att i arbetsvillkoret inräknas hälften av de kalenderveckor under vilka arbetsgivaren för det utförda arbetet för samma tid har fått arbetsmarknadsstöd och sådant sysselsättningsstöd som avses i lagen om offentlig arbetskraftsservice. I andra fall inräknas arbetsvillkoret det utförda arbetet fullt ut.

Med anledning av utlåtandet från grundlagsutskottet föreslås att paragrafen kompletteras med ett nytt 6 mom. med en precisering om på vilka grunder avvikelser kan göras från arbetsförsäkringsbestämmelserna per vecka.

6 kap. 3 §. Föreskrifterna för förhöjd förtjänst

Utskottet föreslår att utbetalningsperioden för förhöjd förtjänst förlängs till 150 dagar. Förslaget bygger på regeringsställningstagande 18.11.2002 i anknytning till den inkomstopolitiska uppgörelsen. I sitt ställningstagande föreslår regeringen att den maximala utbetalningstiden för förhöjd förtjänst förlängs.

I 10 kap. 5 § föreslår utskottet en motsvarande förlängning av utbetalningsperioden för förhöjd utbildningsdagpenning.

6 kap. 4 §. Lön som ligger till grund för löntagares inkomstrelaterade dagpenning

Utskottet föreslår att författningshänvisningen preciseras.

6 kap. 9 §. Rätt till tilläggsdagar

Utskottet föreslår att paragrafens 2 mom. ändras så att granskningsperioden för arbetsvillkoret förlängs till 20 år.

6 kap. 10 §. Förhöjt belopp av den inkomstrelaterade dagpenningen för tilläggsdagarna

Utskottet föreslår en teknisk justering av paragrafens ordalydelse för att den skall motsvara sitt syfte.

7 kap. 8 §. Ersättning för uppehälle

Utskottet föreslår att en mottagare av arbetsmarknadsstöd som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall få en ersättning som höjs till 7 euro. Ersättningen är då lika stor som motsvarande ersättning till den som får utkomststöd.

7 kap. 10 §. Självrisktidens giltighet

Utskottet föreslår att bestämmelsen om självrisken för arbetsmarknadsstöd ändras så att dagpenning enligt sjukförsäkringslagen jämföras med rehabiliteringsförmån.

8 kap. 2 §. Unga som saknar yrkesutbildning

Grundlagsutskottet förutsätter ett sådant stadgande i lagen att ung person utan yrkesutbildning som genom det nu aktuella förfarandet gått miste om sin rätt till arbetsmarknadsstöd vore på nytt berättigad till arbetsmarknadsstöd under arbetslöshetstid. Bestämmelsen föreslås bli intagen som ett nytt 4 mom. i 8 kap. 2 §. Enligt momentet skall rätten till arbetsmarknadsstöd precis som nu börja på nytt när den unga har fullgjort yrkesutbildningen. Enligt momentets 2 punkt inträder rätten till arbetsmarknadsstöd på nytt när den unga fullgjort sin skyldighet att vara i arbete. I sak motsvarar skyldigheten den som nämns i 2 kap. 21 §. Skyldighetens längd har emellertid i överensstämmelse med väntetiden enligt 8 kap. 4 § bestämts vara fem månader. I enlighet med utlåtandet från grundlagsutskottet kunde skyldigheten med avvikelser från övriga skyldigheter att vara i arbete uppfyllas inom ramen för en arbetskraftspolitisk åtgärd. För en ung som saknar yrkesutbildning är dessa åtgärder enligt propositionen med förslag till lag om offentlig arbetskraftsservice utöver arbetskraftspolitisk vuxenutbildning arbetsexperiment och arbetsträning.

8 kap. 3 §. Sökande till yrkesutbildning

Utskottet föreslår att 8 kap. 3 §, som gäller aktivt och fortlöpande sökande till utbildning skall kompletteras. I sak motsvarar bestämmelsen de nuvarande reglerna och nuvarande tillämpningspraxis. I paragrafen avses med gemensam ansökan förfarandet enligt förordningen om systemet för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna (1191/1998) och förordningen om systemet för gemensam ansökan till yrkesutbildning och gymnasieutbildning (1197/1998). På grunder som framgår av propositionens motivering kommer det att bestämmas genom förordning av statsrådet om ansökningsalternativen. Sökande till gymnasiestudier genom gemensam ansökan och yrkesfrämjande utbildning utanför den gemensamma ansökan kunde på de grunder som anges genom statsrådsförordning hänföras till ansökningsalternativen. Andra grunder för antagande som studerande än kraven på grundutbildning vore kraven på hälsotillstånd och lämplighet, som regleras separat. Likaså skall speciella färdigheter, anlag eller egenskaper betraktas som sådana grunder, om utbildningen förutsätter sådana. I paragrafens nya 2 mom. preciseras förhållandet mellan å ena sidan planen för arbetssökande och aktiveringsplanen och å andra sidan skyldigheten att söka utbildning på samma sätt som enligt nuvarande regler.

9 kap. 4 §. Behovsprövning

Utskottet föreslår att bestämmelsen preciseras med stöd av utlåtandet från grundlagsutskottet.

9 kap. 6 §. Partiellt arbetsmarknadsstöd

Grundlagsutskottet förutsätter i sitt utlåtande att lagförslaget ändras så att nedsättningen av arbetsmarknadsstödet för den som bor i sina föräldrars hushåll ställs i relation till hans eller hennes verkliga ekonomiska situation i förhållande till föräldrarna hos vilka han eller hon bor. Utskottet föreslår att bestämmelsen ändras så att det dras en i euro uttryckt övre gräns för föräldrarnas sammantagna inkomster och för den del som understiger denna gräns görs inget avdrag. Som föräldrarnas inkomst betraktas samma inkomster som anges i 9 kap 3 §. Inkomstgränsen

höjs enligt bestämmelsen för varje person som den arbetssökandes föräldrar skall försörja och som bor i samma hushåll. De föräldrar vilkas inkomster överskrider den på detta sätt uträknade inkomstgränsen kan i princip anses delta i de hemmaboende barnens försörjning.

Utskottet föreslår att det i 3 mom. skall föreskrivas att ett arbetsmarknadsstöd till fullt belopp räknat per månad sjunker stegvis i förhållande till föräldrarnas inkomster i sådana fall som avses i 2 mom. 3 punkten. Från arbetsmarknadsstödet dras 50 procent av den del av föräldrarnas inkomst som överstiger inkomstgränsen i nämnda punkt. Arbetsmarknadsstödet skall dock alltid vara minst 50 procent av det enligt 1 mom. beräknade beloppet. Utskottet föreslår att minimigränsen enligt 1 mom. justeras på motsvarande sätt.

Enligt 4 mom. kan arbetsmarknadsstödet betalas ut till fullt belopp om sökanden på ett tillförlitligt sätt kan visa att han eller hon de facto inte får ekonomiskt stöd från föräldrarna.

10 kap. 7 §. Studerandens skyldigheter

Grundlagsutskottet förutsätter i utlåtandet att bemyndigandet i paragrafens 2 mom. preciseras. Utskottet föreslår att det i momentet skall bestämmas om framsteg i studierna som en förutsättning för utbildningsdagpenning. Då kan bemyndigandet att utfärda förordning strykas som onödigt.

11 kap. 2 §. Skyldighet att lämna uppgifter

Lagförslagets 11 kap. 2 § gäller skyldigheten att lämna uppgifter för den som ansöker om och får arbetslöshetsförmån. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att 11 kap. 2 § 3 mom. kompletteras så att där i detalj stadgas om vilka uppgifter förmånstagaren är skyldig att lämna.

11 kap. 3 §. Beslut om förmåner

Med anledning av utlåtandet från grundlagsutskottet föreslår utskottet att det i paragrafen bestäms att det också i samband med ett avgörande med stöd av en indexjustering eller någon annan motsvarande lag- eller förordningsändring alltid bör ges ett skriftligt beslut.

11 kap. 5 §. Betalningssätt

Utskottet föreslår att paragrafens 2 mom. ändras så att den minsta rat som kan betalas per månad är hälften av grunddagpenningen.

12 kap. 2 §. Begränsning av rätten att söka ändring

Med anledning av grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att 12 kap., som gäller ändringssökande, kompletteras med ett tillägg till 2 §. Tillägget innebär att arbetsgivaren har rätt att genom besvär söka ändring i ett beslut om återindrivning av arbetsmarknadsstöd utbetalat som sammansatt stöd.

13 kap. 2 §. Uppgifter av penninginstitut

Med anledning av grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att paragrafen preciseras så att det fastställs om vilka personers insättningar uppgifter kan begäras.

13 kap. 10 §. Register över förmånstagare

Med anledning av grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att paragrafen preciseras så att där anges vilka personuppgifter som skall registreras i registret över förmånstagare och för vilka ändamål de får användas.

15 kap. 1 §. Ikraftträdande

Utskottet föreslår ett sådant tillägg i ikraftträdelsebestämmelsens 1 mom. att 9 kap. 6 § 2 mom. 3 punkten, som gäller partiellt arbetsmarknadsstöd, och 3 mom. skall träda i kraft 1.7.2003 på grund av att tid måste reserveras för verkställigheten.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens nya 5 mom. kan jämkad arbetslöshetsförmån trots att den i 4 kap. 6 § 1 mom. föreskrivna maximala utbetalningstiden har uppfyllts från och med 1.4.2003 betalas ut. Förmånen beviljas oberoende av när betalaren behandlar ansökan eller vilken dag den betalas ut. Förfarandet gäller till utgången av september 2003.

Den ändring som föreslås i 8 kap. 2 § om skyldigheten att vara i arbete förutsätter en ändring i ikraftträdelsebestämmelsen. Enligt dess nya 11

mom. hänförs till skyldigheten att vara i arbete sådant arbete som av orsaker i anknytning till dess motiverande karaktär och lagens verkställighet utförts efter lagens ikraftträdande, arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, arbetsförsök och arbetsprövning.

Enligt det nya 12 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen hänförs också arbete och företagsverksamhet före denna lags ikraftträdande till arbetsvillkoret i 9 kap. 5 § 2 mom. för personer över 55 år. Med avvikelse från nuvarande tillämpningspraxis kan också företagsverksamhet före 1.1.1994 beaktas.

2. Lag om ändring av lagen om arbetslöshetskassor

2 a §. I sitt utlåtande konstaterar grundlagsutskottet i fråga om 2 a § att tryggnad av kraven på rättssäkerhet och god förvaltning också innebär att lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet iakttas och att de som handlägger ärenden handlar under tjänsteansvar. Om den allmänna lagstiftningen inte leder till detta resultat bör paragrafen kompletteras för att lagen enligt grundlagsutskottets åsikt skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Social- och hälsovårdsutskottet konstaterar att arbetslöshetskassorna med stöd av 4 § 2 mom. lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet, är skyldiga att följa ifrågavarande lag då de fullgör sina uppgifter. Justitiekanslern och riksdagens justitieombudsman prövar klagomål mot arbetslöshetskassor. På nämnda grunder föreslår social- och hälsovårdsutskottet ingen komplettering av paragrafen.

58 a §. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att lagförslaget förses med en likadan bestämmelse om insamlande av uppgifter och uppgif-

ternas användningsändamål som föreslås i 13 kap. 10 § i det första lagförslaget.

3. Lag om ändring av lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande

Utskottet föreslår att hänvisningsbestämmelserna i 7 och 11 § korrigeras.

Motionerna

Propositionen tar i viss utsträckning hänsyn till innehållet i lagförslagen i lagmotionerna och åtgärdsmotionerna och följaktligen föreslås motionerna bli förkastade.

Förslag till beslut

Med stöd av det som anförs ovan föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att det fjärde och det femte lagförslaget godkänns utan ändringar,

att lagförslagen 1—3 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag),

att lagmotionerna LM 77/1999 rd, LM 14/2000 rd, LM 186/2000 rd, LM 32/2001 rd, LM 55/2001 rd, LM 81/2001 rd, LM 43/2002 rd, LM 54/2002 rd, LM 71/2002 rd, LM 80/2002 rd, LM 90/2002 rd och LM 129/2002 rd förkastas,

att åtgärdsmotionerna AM 182/2000 rd, AM 245/2000 rd, AM 267/2000 rd, AM 201/2001 rd, AM 204/2001 rd och AM 128/2002 rd förkastas och

att fem uttalanden godkänns (Utskottets förslag till uttalanden).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag**om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs

I AVDELNINGEN

5 §

Gemensamma bestämmelser*Definitioner*

1 kap.

I denna lag avses med

(1—8 punkten som i RP)

Allmänna bestämmelser

9) *skyldighet att vara i arbete* den tid i arbete eller utbildning som förutsätts innan en arbetslöshetsförmån kan betalas på grund av upprepat förfarande som avses i 8 punkten och som tyder på att personen i fråga inte vill ta emot arbete *eller som förutsätts innan arbetsmarknadsstöd för arbetslöshetsbid kan betalas på grund av ett förfarande som avses i 8 kap. 2 § 3 mom.*,

(10 och 11 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

1 §
(Som i RP)6—9 §
(Som i RP)

2 §

Förmåner

En arbetslös arbetssökandes grundläggande försörjning vid arbetslöshet tryggas genom *arbetslöshetsdagpenning och arbetsmarknadsstöd. (Utesl.)*

Arbetsmarknadsstöd betalas till en arbetssökande som inte har varit etablerad på arbetsmarknaden eller som har fått arbetslöshetsdagpenning för maximitiden. En arbetssökande som har varit etablerad på arbetsmarknaden och som fått sin försörjning genom lönearbete, företagsverksamhet eller därmed jämförbart eget arbete betalas arbetslöshetsdagpenning. Till dem som är försäkrade i en arbetslöshetskassa som avses i lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) betalas arbetslöshetsdagpenning i form av inkomstrelaterad dagpenning och till andra i form av grunddagpenning.

(3 mom. som i RP)

3 och 4 §
(Som i RP)

2 kap.

Arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner1—3 §
(Som i RP)

4 §

Företagsverksamhet

(1 mom. som i RP)

En person som inleder företagsverksamhet enligt 1 kap. 6 § eller eget arbete anses vara samsatt på heltid, om den arbetsinsats som verk-

samheten kräver är så stor att den hindrar honom eller henne att ta emot heltidsarbete. *Företagsverksamheten kan anses ha påbörjats tidigast då den egentliga produktionen eller ekonomiska verksamheten inleddes, om inte annat följer av särskilda skäl.* Närmare bestämmelser om den tidpunkt då företagsverksamhet och eget arbete inleds utfärdas genom förordning av statsrådet.

(3 mom. som i RP)

5 §

Upphörande med och avbrott i företagsverksamheten

Den som på det sätt som avses i 4 § 1 eller 2 mom. har varit sysselsatt på heltid i företagsverksamhet eller eget arbete anses fortfarande vara sysselsatt till den tidpunkt då företagsverksamheten eller det egna arbetet *bevisligen* har upphört eller i en följd har varit avbruten under fyra månader. Företagsverksamhet eller eget arbete *skall anses ha upphört då vederbörande försätts i konkurs eller då arbetsförmågan hos den som tidigare har varit sysselsatt i företagsverksamhet eller eget arbetet har försämrats väsentligt eller då det annars är uppenbart att företagsverksamheten eller det egna arbetet inte längre fortgår.* Företagsverksamhet eller eget arbete anses *bevisligen* ha avbrutits då utifrån ett bolags likvidation eller ett avtal om upplösning av bolag eller en yrkesutövares anmälningar och åtgärder kan dras den slutsatsen att produktionsverksamheten och den ekonomiska verksamheten har avbrutits. Närmare bestämmelser om upphörande med eller avbrott i företagsverksamhet eller eget arbete och om de utredningar som *krävs* därom utfärdas genom förordning av statsrådet.

Företagsverksamhet eller eget arbete anses utgöra bisyssla om en person under minst 10 månader har varit stadigvarande sysselsatt någon annanstans än i företagsverksamheten eller i det egna arbetet eller det annars kan dras den slutsatsen att den arbetsinsats som företagsverksamheten eller det egna arbetet kräver är så liten att den inte utgör något hinder för att ta emot heltidsarbetet. (Nytt 2 mom.)

(3—6 mom. som 2—5 mom. i RP)

6—9 §
(Som i RP)

10 §

Giltig orsak att lämna arbetet

En person har giltig orsak att lämna sitt arbete i de fall som avses i 8 kap. 1 § 2 mom. arbetsavtalslagen (hävningssgrund) *eller då arbetet inte kan anses lämpligt med beaktande av hans eller hennes arbetsförmåga.*

(2—4 mom. som i RP)

11 §

Frånvaro från arbetsmarknaden

(1 mom. som i RP)

En person har giltig orsak att vara borta från arbetsmarknaden på grund av sjukdom, anstaltsvård, rehabilitering, värnplikt, civiltjänst, frihetsstraff, studier, barnafödelse, vård av barn under skolåldern, vård av handikappad eller åldring eller av någon annan orsak som kan jämföras med dessa.

12 §
(Som i RP)

13 §

Skydd för yrkesskicklighet

(1 och 2 mom. som i RP)

Skyddet för yrkesskickligheten kan undanröjas om den arbetssökande enligt Arbetskraftsmyndighetens uppskattning inte under de tre första arbetslöshetsmånaderna kommer att kunna anvisas med beaktande av hans eller hennes yrkesskicklighet lämpligt arbete inom sin pendlingsregion. Arbetskraftsbyrån skall *meddela* den arbetssökande (*utesl.*) att skyddet för yrkesskickligheten undanröjts. Om den arbetssökande då inte tar emot med beaktande av hans eller hennes yrkesskicklighet lämpligt arbete på an-

nat håll och inte heller något annat arbete inom sin pendlingsregion anses han eller hon ha vägrat ta emot arbete på det sätt som avses i 12 §.

14 §

Regional rörlighet

En arbetssökande som saknar familj kan inte utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsförmåner vägra att ta emot sådant honom eller henne erbjudet heltidsarbete utanför sin pendlingsregion som tryggar hans eller hennes utkomst, om det på den nya orten (*utesl.*) finns tillgång till en bostad som lämpar sig för den arbetslöse. Det samma gäller en arbetssökande med familj, om det på den nya orten (*utesl.*) finns tillgång till en lämplig bostad för den arbetslöse och hans eller hennes familj. *En bostad anses vara lämplig om inflyttning i den inte avsevärt försämrar boendet och om kostnaderna för den inte avsevärt minskar den arbetssökandes disponibla inkomster. Bostaden skall stå till den arbetssökandes och hans eller hennes familjs förfogande senast när den arbetssökande tar emot arbete inom en annan pendlingsregion eller omedelbart därefter.*

(2—5 mom. som i RP)

15 §

Annan giltig orsak för vägran att ta emot arbete

(1 mom. som i RP)

En arbetssökande har giltig orsak att vägra ta emot erbjudet arbete om han eller hon inte på det sätt som avses i 8 § 2 mom. ges skälig tid att ordna barnavård samt att undanröja svårigheter som beror på arbetsväg och andra motsvarande begränsningar. (Nytt 2 mom.)

En arbetssökande har giltig orsak att vägra ta emot erbjudet arbete om

1) arbetet står i konflikt med hans eller hennes religiösa eller etiska övertygelse, eller

2) arbetet förutsätter utförande av sådana uppgifter som avses i 4 kap. 7 § 1 mom. 2 punkten lagen om offentlig arbetskraftsservice och

som är uppenbart osedliga eller strider mot god sed eller är förenade med ett uppenbart våldshot eller där det förekommer trakasserier och annat osakligt bemötande som medför olägenhet eller risker för arbetstagarens hälsa. (Nytt 3 mom.)

En arbetssökande kan vägra att ta emot erbjudet arbete utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsförmåner också av någon annan orsak än de som avses i 1—3 mom. eller 13—14 §, om denna orsak i fråga om giltigheten är jämförbar med dessa. (4 mom. som 2 mom. i RP)

16 §

Vägran att delta i utbildning och lämnande av utbildning

(1—3 mom. som i RP)

Om den arbetssökande inom den besvärstid som föreskrivs i 13 kap. 4 § lagen om offentlig arbetskraftsservice har anfört besvär över ett beslut som gäller avbrytande av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, kan det inte förrän det slutliga avgörandet i besvärärendet anses att han eller hon på det sätt som nämns i 1 mom. av eget förvållande har blivit avstängd från utbildningen. (Nytt 4 mom.)

17 §

Giltig orsak att vägra delta i eller att lämna utbildning

En arbetssökande har giltig orsak att vägra delta i eller att lämna en utbildning, om den inte är eller arbete inom branschen i fråga inte vore lämpligt för honom eller henne med beaktande av hans eller hennes hälsotillstånd och arbetsförmåga. En arbetssökande har giltig orsak att lämna en utbildning utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsförmåner, om utbildningsanordnaren väsentligen försummar sitt ansvar för arbetarskyddet för den som deltar i åtgärden eller om utbildningen väsentligt avviker från utbildnings- eller läroplanen.

(2 och 3 mom. som i RP)

18 och 19 §
(Som i RP)

20 §

Följande av planen för arbetssökande

En arbetssökande som efter att fem månader i en följd ha varit arbetslös arbetssökande utan giltig orsak *av eget förvållande* väsentligen försummar att följa sin individuella plan för arbetssökande är inte berättigad till arbetslöshetsförmåner under 60 dagar. Tiden räknas från den dag då Arbetskraftsmyndigheten har konstaterat försummelsen.

En arbetssökande har giltig orsak att inte följa planen för arbetssökande till den del han eller hon skulle ha rätt att vägra ta emot motsvarande arbete, utbildning eller sysselsättningsfrämjande åtgärder som Arbetskraftsmyndigheten erbjuder med stöd av 12—19 §.

21 §
(Som i RP)

3 kap.

Allmänna begränsningar av erhållandet av förmåner

1—8 §
(Som i RP)

4 kap.

Jämkade och minskade arbetslöshetsförmåner

1—4 §
(Som i RP)

5 §

Förmånsbelopp

(1 och 2 mom. som i RP)

Summan av den jämkade inkomstrelaterade dagpenningen jämte eventuella barnförhöjning-

ar kan tillsammans med arbetsinkomsten vara högst lika stor som den lön som ligger till grund för dagpenningen, om personen i fråga har rätt till förhöjd förtjänstdel enligt 6 kap. 3 § för jämningsperioden, *dock minst lika mycket som personen har rätt att få i grunddagpenning.*

6 §
(Som i RP)

7 §

Sociala förmåners inverkan på arbetslöshetsförmånerna

(1 mom. som i RP)

Från arbetslöshetsförmånen avdras inte *prioriterade inkomster* som motsvarar vad som nämns i 1 mom. och som betalas enligt lagstiftningen i en annan stat.

(3 och 4 mom. som i RP)

8 §
(Som i RP)

II AVDELNINGEN

Arbetslöshetsdagpenning

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

1 och 2 §
(Som i RP)

3 §

Löntagares arbetsvillkor

(1—2 mom. som i RP)

Om någon på grund av sjukdom, anstaltsvård, *rehabilitering*, värnplikt, civiltjänst, heltidsstudier, barnafödsel eller vård av barn som är högst 3 år eller av någon annan godtagbar orsak som kan jämföras med dessa är förhindrad att vara på

arbetsmarknaden, förlängs den i 1 eller 2 mom. nämnda granskningsperioden i motsvarande mån, dock med högst sju år. Om någon är i arbete för vars lönekostnader sammansatt stöd har beviljats, förlängs granskningsperioden med den tid för vilken arbetet på grund av begränsningen i 4 § 4 mom. inte räknas in i arbetsvillkoret.

(4 mom. som i RP)

4 §

Arbete som skall räknas in i löntagares arbetsvillkor

(1—3 mom. som i RP)

I arbetsvillkoret inräknas hälften av antalet kalenderveckor under vilka sådant arbete utförts i fråga om vilket arbetsgivaren har fått *arbetsmarknadsstöd och sysselsättningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice för samma tid*.

(5 mom. som i RP)

Hur kraven på arbetstiden i 5 mom. har uppfyllts bestäms genom att det på grundval av arbetsinkomsterna eller arbetstiden anges om verksamheten är väsentlig med avseende på utkomtskyddet för arbetslösa. (Nytt)

5 och 6 § (Som i RP)

7 §

Företagares arbetsvillkor

(1 mom. som i RP)

Om någon på grund av sjukdom, anstaltsvård, *rehabilitering*, värnplikt, civiltjänst, heltidsstudier, barnafödsel, vård av barn som är högst 3 år eller någon annan orsak som kan jämföras med dessa är förhindrad att vara på arbetsmarknaden, förlängs den i 1 mom. nämnda granskningsperioden i motsvarande mån, dock med högst sju år.

8 och 9 § (Som i RP)

10 §

Arbetsvillkorets giltighet

(1—3 mom. som i RP)

En person anses ha varit på arbetsmarknaden om han eller hon har varit i arbete som inräknas i arbetsvillkoret eller sysselsatt i företagsverksamhet eller eget arbete eller har deltagit i en arbetskraftspolitisk åtgärd eller varit arbetslös arbetssökande vid arbetskraftsbyrån. En person anses ha haft godtagbart skäl till frånvaro från arbetsmarknaden på grund av sjukdom, anstaltsvård, *rehabilitering*, värnplikt, civiltjänst, heltidsstudier, barnafödsel, vård av barn som är högst 3 år eller någon annan orsak som kan jämföras med dessa.

11—13 § (Som i RP)

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

1 och 2 § (Som i RP)

3 §

Förutsättningarna för förhöjd förtjänstdel

(1 och 2 mom. som i RP)

Förhöjd förtjänstdel betalas för sammanlagt högst 150 dagar. Om uppsägningsgrunden har bestritts, beviljas inte inkomstrelaterad dagpenning eller betalas inte förhöjd förtjänstdel innan ett slutligt avgörande i ärendet har fattats.

4 §

Lön som ligger till grund för löntagares inkomstrelaterade dagpenning

(1 och 2 mom. som i RP)

Den lön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen för en person som får

eller som har fått invalidpension i form av del-
pension eller deltidspension bestäms utgående
från situationen när utbetalningen av pensionen
börjar. Vad som bestäms ovan gäller den som
har varit alterneringsledig enligt lagen om för-
sök med alterneringsledighet (1663/1995) *eller*
lagen om alterneringsledighet (/2002) eller har
fått deltidstillägg enligt lagen om offentlig ar-
betskraftsservice eller har haft partiell vårdle-
dighet.

(4 mom. som i RP)

5—8 §
(Som i RP)

9 §

Rätt till tilläggsdagar

(1 mom. som i RP)

En arbetssökande som är född 1950 eller där-
efter kan utan hinder av maximitiden enligt 7 §
betalas löntagares grunddagpenning och in-
komstrelaterade dagpenning till utgången av den
kalendermånad under vilken den arbetssökande
fyller 65 år, om han eller hon

(1 punkten som i RP)

2) när maximitiden går ut har varit i arbete på
det sätt som avses i 11 § 1 mom. minst 5 år un-
der de senaste 20 åren.

10 §

Förhöjt belopp av den inkomstrelaterade dag- penningen för tilläggsdagarna

*När månadslönen är större än 90 gånger
grunddelen är den inkomstrelaterade dagpen-
ningens förtjänstdel för tilläggsdagar som avses
i 9 § 2 mom. (utesl.) 32,5 % i fråga om den del
av dagslönen som är större än 90 gånger grund-
delen, om den arbetssökande innan han eller hon
blev berättigad till tilläggsdagar har varit*

(1 och 2 punkten som i RP)

11 §
(Som i RP)

III AVDELNINGEN

Arbetsmarknadsstöd

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknads- stöd

1—7 §
(Som i RP)

8 §

Ersättning för uppehälle

(1 mom. som i RP)

Till en mottagare av arbetsmarknadsstöd som
deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte
betalas i ersättning för uppehälle 7 euro för var-
je dag som den arbetslöse deltar i verksamhet en-
ligt den i 2 kap. 5 § lagen om arbetsverksamhet i
rehabiliteringssyfte avsedda aktiveringsplanen.

9 §
(Som i RP)

10 §

Självrisktidens giltighet

(1 mom. som i RP)

Under ett begynnande kalenderår förutsätts
ny självrisktid inte

(1—4 punkten som i RP)

5) då en person har fått en rehabiliteringsför-
mån enligt 3 kap. 4 § 5 punkten *eller dagpen-
ning enligt sjukförsäkringslagen* och återgår till
att vara arbetslös arbetssökande inom 14 dagar
från det att den förmån som avses ovan har upp-
hört.

11 §
(Som i RP)

8 kap.

Särskilda arbetskraftspolitiska begränsningar för arbetsmarknadsstöd

1 §

(Som i RP)

2 §

Unga som saknar yrkesutbildning

(1 och 2 mom. som i RP)

En ung person som saknar yrkesutbildning har inte rätt att få arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet (*utesl.*), om han eller hon utan giltig orsak

(1—3 punkten som i RP)

En person under 25 år som i enlighet med 3 mom. har förlorat sin rätt till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet har rätt att på nytt få arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet efter att han eller hon

1) har avlagt den utbildning som avses i 1 mom., eller

2) har haft ett arbete som räknas in i arbetsvillkoret eller har deltagit i arbetspraktik, arbetsprövning eller arbetsmarknadspolitisk vuxenutbildning i minst 5 månader (skyldighet att vara i arbete). (Nytt 4 mom.)

(5 mom. som 4 mom. i RP)

3 §

Sökande till yrkesutbildning

En ung person som saknar yrkesutbildning anses i enlighet med 2 § 2 mom. aktivt och fortlöpande söka in till utbildning, om han eller hon vid varje gemensam ansökan söker in till flera typer av examensinriktad yrkesutbildning, när han eller hon uppfyller kraven på grundutbildning eller antagning av studerande. Enligt vad som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet kan det räknas in i utbildningsalternativen, om personen söker till utbildning som inte ingår i gemensam ansökan men som är examensinriktad och främjar yrkeskompetensen samt om han eller hon söker in till gymnasium vid gemensam ansökan. Genom förordning av

statsrådet föreskrivs det närmare om grunderna för antalet utbildningsalternativ för aktivt sökande till yrkesutbildning och om antagning av studerande.

Om det i en jobbsökarplan enligt 5 kap. 1 § lagen om offentlig arbetskraftsservice eller i en aktiveringsplan enligt 3 kap. lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ingår att personen skall söka in till utbildning i större omfattning än 1 mom. anger, anses personen aktivt och fortlöpande söka in till utbildning om planen genomförs. (Nytt 2 mom.)

(3 och 4 mom. som 2 och 3 mom. i RP)

4—7 §

(Som i RP)

9 kap.

Arbetsmarknadsstödet belopp och varaktighet

1—3 §

(Som i RP)

4 §

Behovsprövning

(1—3 mom. som i RP)

Om den allmänna lönenivån i landet *med utgångspunkt i förtjänstnivåindexet* väsentligt förändras skall det belopp som anges i 1 mom. och 3 § justeras genom förordning av statsrådet i motsvarighet till den förändrade lönenivån.

5 §

(Som i RP)

6 §

Partiellt arbetsmarknadsstöd

Arbetsmarknadsstödet är 50 procent av det enligt 1 § 1—3 mom. och 3—5 § beräknade arbetsmarknadsstödet, om den arbetssökande bor i sina föräldrars hushåll och inte har uppfyllt arbetsvillkoret.

Vad som bestäms i 1 mom. tillämpas dock inte

1) under den tid den arbetssökande deltar i utbildning, arbetspraktik, arbetslivsträning eller arbetsprövning enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice eller i av Arbetskraftsmyndigheten ordnad rehabilitering,

2) under en arbetsverksamhetsperiod som avses i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, eller

3) på en arbetssökande som bor i samma hushåll som sina föräldrar och föräldrarnas inkomster i enlighet med 3 § uppgår till högst 1 781 euro i månaden. Inkomstgränsen höjs med 106 euro för varje person som den arbetssökandes föräldrar skall försörja och som bor i samma hushåll.

Från ett arbetsmarknadsstöd till fullt belopp räknat per månad avdras i de fall som avses i 2 mom. 3 punkten 50 procent av den del av inkomsterna som bestäms enligt 3 § och som överstiger inkomstgränsen i 2 mom. 3 punkten. Arbetsmarknadsstöd som nedsatts på grund av föräldrarnas inkomster skall dock vara minst så stort som anges i 1 mom. (Nytt 3 mom.).

När 2 mom. 3 punkten tillämpas, om sökanden bor i samma hushåll som sina föräldrar och föräldrarnas inkomster överstiger inkomstgränsen, men sökanden på ett tillförlitligt sätt kan bevisa att föräldrarna de facto inte kan stödja honom eller henne ekonomiskt; skall arbetsmarknadsstödet betalas utan nedsättning enligt 1 mom. (Nytt 4 mom.).

7 §
(Som i RP)

IV AVDELNINGEN

Utbildningsdagpenning

10 kap.

Bestämmelser om utbildningsdagpenning

1—4 §
(Som i RP)

5 §

Utbildningsdagpenningens belopp

(1 mom. som i RP)

På utbildningsdagpenning tillämpas inte 6 kap. 3 § 3 mom. Utbildningsdagpenningen betalas förhöjd i enlighet med 6 kap. 2 § 2 mom. även till en sådan person som har fått den inkomstrelaterade dagpenningens förhöjda förtjänstdel för 150 dagar.

6 §
(Som i RP)

7 §

Studerandens skyldigheter

(1 mom. som i RP)

För att behålla rätten till utbildningsdagpenning skall studeranden ha framgång i sina studier. En högskolestuderande anses ha gjort tillräckliga framsteg i sina studier om han eller hon har kommit framåt i sina studier enligt de allmänna kriterier som studiestödsnämnden vid respektive högskola har fastställt i enlighet med 9 § lagen om studiestöd. Vid behov kan den som betalar ut utbildningsdagpenningen begära ett utlåtande från studiestödsnämnden om studerandens framsteg i studierna. Studiestödsnämnden skall lämna sitt utlåtande inom två månader på begäran.

(3 mom. som i RP)

8—10 §
(Som i RP)

V AVDELNINGEN

Verkställighet och sökande av ändring

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

1 §

(Som i RP)

2 §

Skyldighet att lämna uppgifter

(1—3 mom. som i RP)

De förändringar i förmånstagarens omständigheter som avses i 3 mom. och som den som får en arbetslöshetsförmån omedelbart skall meddela den som betalar ut förmånen är

- 1) tidigare medlemskap i arbetslöshetskassa,
- 2) beviljad grunddagpenning,
- 3) om personen är arbetssökande och om han eller hon inte längre söker arbete,
- 4) fortsatt arbetslöshet,
- 5) anställning, tjänsteförhållande, eget arbete och företagsverksamhet som inletts eller upphört,
- 6) lön eller annat vederlag för anställning, tjänsteförhållande, eget arbete och företagsverksamhet,
- 7) ekonomisk förmån eller ersättning på grundval av anställning, tjänsteförhållande, eget arbete eller företagsverksamhet,
- 8) beviljat avgångsbidrag,
- 9) arbetad tid,
- 10) inkomst från försäljning av företag eller företagstillgångar i samband med nedläggning av företagsverksamhet eller företagstillgångar som tagits i privat bruk,
- 11) en arbetskraftspolitisk åtgärd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice som avslutats,
- 12) till utbildningsdagpenning berättigande utbildning som har avslutats,
- 13) ersättning för inkomstbortfall i enlighet med trafikförsäkringslagen, lagen om olycks-

fallsförsäkring eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst,

14) en social förmån som betalats ut eller ansöpts i Finland och i utlandet, inbegripet stöd för hemvård som maken eller sambon får och extra pension som arbetsgivaren ordnar och som är bättre än minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare,

15) beviljad eller avslagen lönegaranti,

16) barn som sökanden försörjer, samt

17) andra liknande förändringar i omständigheterna. (Nytt 4 mom.)

Dessutom skall den som får arbetsmarknadsstöd anmäla följande förändringar i sina egna eller makens omständigheter till den som betalar ut arbetslöshetsförmånen:

- 1) egna kapitalinkomster,
- 2) makens förvärvs- och kapitalinkomster och sociala förmåner,
- 3) förälderns eller föräldrarnas inkomster som avses i 9 kap. 3 § om det är fråga om en person som avses i 9 kap. 6 §,
- 4) en anställning som har upphört, om personen själv eller arbetsgivaren har fått arbetsmarknadsstöd för den,
- 5) dagar som personen deltagit i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte,
- 6) förändringar i familjeförhållandena och bostadsförhållandena, samt
- 7) andra liknande förändringar i omständigheterna. (Nytt 5 mom.)

3 §

Beslut om förmåner

Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan skall i ärenden som gäller beviljande, förvägrande, justering, indragning och återkrav av en arbetslöshetsförmån ge sökanden ett skriftligt beslut. Något beslut ges inte om justeringen av en förmån beror uteslutande på en indexjustering eller någon annan motsvarande grund som bestäms direkt med stöd av lag eller förordning, förutsatt att sökanden inte yrkar på ett beslut. Sökanden skall ges ett skriftligt beslut även när arbetslöshetsförmånen betalas till ett kommunalt organ på det sätt som bestäms i 9 §. Sökan-

den skall begära ett beslut om indexjustering eller en justering av förmånen under utbetalningstiden som beror på någon annan motsvarande grund som bestäms direkt med stöd av lag eller förordning inom 30 dagar efter att han eller hon har fått vetskap om justeringen. Sökanden anses ha fått vetskap om ändringen inom den tid som avses i 12 kap. 6 §.

(2 mom. som i RP)

4 §
(Som i RP)

5 §
Betalningssätt

(1 mom. som i RP)

Om den arbetslöshetsförmånspost som skall betalas till en person för en månad är mindre än 50 procent av grunddagpenningen, utbetalas ingen förmån.

6—16 §
(Som i RP)

12 kap.

Sökande av ändring

1 §
(Som i RP)

2 §

Begränsning av rätten att söka ändring

I beslut som gäller arbetsmarknadsstöd till arbetsgivaren eller arbetsmarknadsstöd som betalas som resebidrag får ändring inte sökas genom besvär. I frågor som gäller undanröjande av beslut iakttas i tillämpliga delar 7 §. Den som är missnöjd med ett beslut om återkrav av arbetsmarknadsstöd som *betalas till arbetsgivaren eller* som resebidrag får emellertid söka ändring däri genom besvär i enlighet med 1 §.

3—7 §
(Som i RP)

VI AVDELNINGEN

Särskilda bestämmelser

13 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1 §
(Som i RP)

2 §

Register över förmånstagare

Folkpensionsanstalten och besvärinstanser enligt denna lag har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av erhållandet av uppgifter rätt att av penninginstitut på begäran avgiftsfritt få de uppgifter *om den som ansöker om eller får arbetsmarknadsstöd eller om hans eller hennes make* som behövs för att avgöra ett ärende gällande arbetsmarknadsstöd som behandlas, om tillräckliga uppgifter och utredningar inte fås på något annat sätt och det finns grundad anledning att misstänka att de uppgifter som den som ansöker om eller tar emot förmånen har lämnat inte är tillräckliga eller tillförlitliga och han eller hon inte har gett sitt samtycke till att uppgifterna erhålls. Begäran om erhållande av uppgifter skall framställas skriftligen och innan begäran framställs skall sökanden eller mottagaren underrättas om den.

3—9 §
(Som i RP)

10 §

Register över förmånstagare

Registret över förmånstagare är ett personregister vid Försäkringsinspektionen *som är ett*

gemensamt basregister för förmåner som arbetslöshetskassorna betalar ut. De uppgifter som insamlats för registret över förmånstagare får användas endast för

- 1) tillsynen över arbetslöshetskassorna,
- 2) statistikföring av förmåner som arbetslöshetskassorna har utbetalat,
- 3) utredning av missbruk i anslutning till förmåner som arbetslöshetskassorna utbetalar samt
- 4) beredning och uppföljning av lagstiftningen.

I registret får insamlas och registreras följande nödvändiga uppgifter som finns i systemen för utbetalning av arbetslöshetsförmånerna:

- 1) personbeteckningen för den som har fått en förmån och sådana bakgrundsuppgifter om honom eller henne som har samband med betalningen av förmånen,
- 2) uppgifter om vilka förmåner som betalats till en person,
- 3) uppgifter om utbetalda arbetslöshetsförmåner och vilka tidsperioder de hänför sig till samt uppgifter om de omständigheter som har påverkat fastställandet av förmånerna, samt
- 4) uppgifter om beslut av arbetslöshetskassor och om behandlingen av ansökningar om arbetslöshetsförmåner.

I personuppgiftslagen (523/1999) föreskrivs om den tid personuppgifter får lagras och om de registrerades rättsskydd. (Nytt 3 mom.)

I lagen om arbetslöshetskassor föreskrivs om Försäkringsinspektionens rätt att få och utlämna uppgifter. (Nytt 4 mom.)

14 kap.

Särskilda bestämmelser

1—4 §
(Som i RP)

15 kap.

Ikraftträdelsebestämmelser

1 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003, dock så att 9 kap. 6 § 2 mom. 3 punkten samt 3 och 4 mom. träder i kraft den 1 juli 2003.

(2—4 mom. som i RP)

Utan hinder av 4 kap. 6 § 1 mom. i denna lag kan jämkad arbetslöshetsförmån även om maximtiden har uppfyllts beviljas en sådan person som avses i 4 kap. 1 § 1—4 punkterna fram till den 30 september 2003. (Nytt 5 mom.)

(6—9 mom. som 5—8 mom. i RP)

Arbete, arbetspraktik, arbetsprövning och arbetskraftspolitisk vuxenutbildning efter att denna lag trätt i kraft räknas in i skyldigheten att vara i arbete som avses i 8 kap. 2 § 4 mom. i denna lag. (Nytt 11 mom.)

Arbete eller företagsverksamhet före denna lag trädde i kraft räknas in i arbetsvillkoret enligt 9 kap. 5 § 2 mom. i denna lag. (Nytt 11 mom.)

(12—15 mom. som 9—12 mom. i RP)

2 och 3 §
(Som i RP)

2.

Lag

om ändring av lagen om arbetslöshetskassor

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 24 augusti 1984 om arbetslöshetskassor (603/1984) 3 § 7 mom., sådant det lyder i lag 1318/1994, och

ändras 3 § 1 mom., 4 § 4 mom., 25 och 26 §,

av dessa lagrum 3 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1318/1994, 25 § sådan den lyder i lag 913/2000 och 26 § sådan den lyder i lag 556/1998, samt

fogas till 1 kap. en ny 2 a § och till 13 kap. en ny 58 a §, som följer:

2 a, 3, 4, 25 och 26 §
(Som i RP)

58 a §

Försäkringsinspektionens rätt att få uppgifter

Försäkringsinspektionen har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av erhållandet av uppgifter rätt att få de uppgifter som behövs för skötseln av *sin* tillsynsuppgift (*utesl.*), för utredning av missbruk samt för beredning och uppföljning av lagstiftningen av

1) arbetslöshetskassorna och dem som upprätthåller de betalningssystem som arbetslöshetskassorna använder,

2) arbetslöshetsförsäkringsfonden,

3) Utbildnings- och avgångsbidragsfonden,

4) skattestyrelsen,

5) Folkpensionsanstalten,

6) arbetsministeriet och

7) Pensionsskyddscentralen.

Dessutom har försäkringsinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra

begränsningar av erhållandet av uppgifter rätt att för upprätthållande av det register över förmånstagare som avses i 13 kap. 10 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa avgiftsfritt av arbetslöshetskassorna och dem som upprätthåller de betalningssystem som arbetslöshetskassorna använder få följande nödvändiga uppgifter om

1) personbeteckningen för den som har fått en förmån och sådana bakgrundsuppgifter om honom eller henne som har samband med betalningen av förmånen,

2) uppgifter om vilka förmåner som betalats till en person,

3) uppgifter om vilka tidsperioder de utbetalda förmånerna hänför sig till samt uppgifter om de omständigheter som har påverkat fastställandet av förmånerna, samt

4) uppgifter om beslut av arbetslöshetskassor och om behandlingen av förmånsansökningar. (Nytt 2 mom.)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

3.

Lag

om ändring av lagen om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 9 april 1999 om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande (493/1999) 13 §, 15 § 2 och 3 mom. och 17 § 2 mom. samt

ändras 7 § 3 mom., 10 § 1 mom., 11 § 2 och 3 mom., 12 § 2 mom., 17 § 1 mom., 18 § 1 mom. och 48 § 1 mom. som följer:

7 §

Program för integrationsfrämjande

— — — — —
Till programmet hänför sig ett avtal mellan kommunen och Arbetskrafts- och näringscentralen om de grunder enligt vilka de integrationsfrämjande åtgärderna, på det sätt som bestäms i denna lag och genom förordning, kan jämföras med Arbetskraftspolitisk vuxenutbildning som anges i 1 kap. 7 § 1 mom. 7 punkten lagen om offentlig Arbetskraftsservice (/2002) eller de Arbetsmarknadsåtgärder som anges i 8 kap.

10 §
(Som i RP)

11 §

Integrationsplan

— — — — —
I integrationsplanen kan avtalas om stödjan-
de av studier i finska eller svenska, Arbetskrafts-

politisk vuxenutbildning, frivilliga studier för invandraren, yrkesvägledning och rehabilitering, arbetspraktik, arbetslivsträning, förberedande undervisning, stödande av integration av barn och unga samt om ordnande av andra med dessa jämförbara integrationsstödande åtgärder som kan anses skäligen.

Integrationsplanen innehåller Arbetskraftsbyråns beslut om åtgärdsspecifikt jämförande, på det sätt som bestäms i denna lag och genom förordning, av integrationsfrämjande åtgärder enligt 2 mom., vilka anvisats invandraren specificerat och vilka ordnats av kommunen eller vilka invandraren har ordnat på eget initiativ, med Arbetskraftspolitisk vuxenutbildning som anges i 1 kap. 7 § 1 mom. 7 punkten lagen om offentlig Arbetskraftsservice eller de Arbetsmarknadsåtgärder som anges i 8 kap.

12, 17, 18 och 48 §
(Som i RP)Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)**Utskottets förslag till uttalanden**

1. Riksdagen förutsätter att regeringen snabbt vidtar åtgärder för att förbättra utkomstskyddet för företagare.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder möjligheterna att utvidga rätten till tilläggsdagrar och förhöjd förtjänst-del inom utkomstskyddet för arbetslösa för att också företagare, personer med grunddagpenning och personer med Arbetsmarknadsstöd skall få dessa förmåner.
3. Utskottet förutsätter att regeringen utreder möjligheterna att slopa behovs-

prövningen vid Arbetsmarknadsstöd när det gäller makens inkomster.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förtydliga kriterierna för utkomstskydd för arbetslösa och studiestöd för att ingen skall gå miste om förmåner.
5. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att Arbetskraftsmyndigheterna skall få anvisningar som förhindrar att de fråntar arbetslösa arbetssökande förmånen för den tid som kommunen behöver för att ordna med barnomsorg.

ShUB 43/2002 rd — RP 115/2002 rd

Helsingfors den 5 december 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Marjatta Vehkaoja /sd
vordf. Timo Ihamäki /saml
medl. Eero Akaan-Penttilä /saml
Merikukka Forsius /gröna
Inkeri Kerola /cent
Valto Koski /sd
Marjaana Koskinen /sd (delvis)
Pehr Löf /sv
Juha Rehula /cent

Päivi Räsänen /kd
Sari Sarkomaa /saml
Marjatta Stenius-Kaukonen /vänt
Raija Vahasalo /saml (delvis)
Jaana Ylä-Mononen /cent
ers. Anne Huotari /vänt (delvis)
Saara Karhu /sd (delvis)
Erkki Kanerva /sd (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.